

Jacek Jezierski

Pięćsetlecie urodzin Marcina Kromera

Studia Warmińskie 50, 324-326

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

między ich przedstawicielami. Może warto, aby ogląd omówionych tu kwestii przyczynił się do konsolidacji wysiłków zmierzających do integralnej wizji człowieka ważnej w obliczu coraz to nowych wyzwań moralnych.

ks. Karol Jasiński
Olsztyn

Pięćsetlecie urodzin Marcina Kromera

Marcin Kromer urodził się w roku 1512 w Bieczu, w mieście położonym na południowy zachód od Rzeszowa. Nie znamyiennej daty jego urodzin. Przyпускаjemy, że przyszedł na świat w dniu swego patrona – św. Marcina, którego wspomnienie Kościół obchodzi 11 listopada¹.

Marcin Kromer pochodził ze spolonizowanej rodziny mieszczańskiej o niemieckich korzeniach. Kształcił się w Krakowie, a później w Padwie i w Bolonii, gdzie zdobył doktorat w zakresie prawa kanonicznego i rzymskiego. Po powrocie ze studiów pracował w kancelarii króla Zygmunta Starego i jego następcy Zygmunta Augusta. Od 1569 r. rządził diecezją warmińską jako jej administrator, a później koadiutor kard. Stanisława Hozjusza biskupa warmińskiego. Po śmierci Hozjusza, w 1579 r. Kromer został biskupem warmińskim. Zmarł w 1589 r. w Lidzbarku Warmińskim. Został pochowany w katedrze fromborskiej. Nie potrafimy dziś wskazać miejsca jego pochówku.

Marcin Kromer zasłużył się jako historiograf, polemista katolicki, autor mów na sejmach i synodach krajowych, prawodawca i mecenas².

W związku z pięćsetną rocznicą urodzin M. Kromera odbyło się w Lidzbarku Warmińskim (19 września 2012 r.) i w Olsztynie (20 września 2012 r.) seminarium naukowe poświęcone osobie i działalności tego wybitnego biskupa. Obchody rocznicowe inspirował następca w urzędzie bpa Marcina Kromera dr Wojciech Ziemia, arcybiskup metropolita warmiński.

Organizatorami sesji naukowej byli: prof. dr hab. Stanisław Achremczyk – dyrektor Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciech Kętrzyńskiego w Olsztynie,

¹ A. Szorc, *Marcin Kromer*, w: S. Achremczyk (red.), *Poczet Biskupów Warmińskich*, Olsztyn 2008, s. 169–182.

² Zob. M. Kromer, *Mowa na pogrzebie Zygmunta I oraz o Pochodzeniu i o dziejach Polaków księgi XXIX i XXX*, wstęp, przekład i opracowanie J. Starnawski, Olsztyn 1982; M. Kromer, *Historija prawdziwa o przygodzie żalostnej księżęcia finlandzkiego Jana i królowny polskiej Katarzyny*, oprac. J. Małek, wyd. II poprawione i uzupełnione, Olsztyn 1983; M. Kromer, *Polska czyli o położeniu, ludności, obyczajach, urzędach i sprawach publicznych Królestwa Polskiego księgi dwie*, przekład S. Kazikowski, wstęp i opracowanie R. Marchwiński, Olsztyn 1984; K. Kromer, *Rozmowy Dworzanina z Mniczem (1551–54)*, wydał J. Łoś, Kraków 1915.

ks. prof. dr hab. Andrzej Kopiczko – dyrektor Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM w Olsztynie oraz biskup Jacek Jezierski – prepozyt Warmińskiej Kapituły Katedralnej we Fromborku. Pierwsza część sesji odbyła się w wielkim refektarzu dawnego zamku biskupów w Lidzbarku Warmińskim. Obecnie zamek jest we władaniu Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Uczestników sesji, a wśród nich arcybiskupa warmińskiego, starostę bartoszyckiego, burmistrza Lidzbarka, przedstawicieli Kapituły Kolegiackiej w Lidzbarku Warmińskim, ludzi kultury i młodzież licealną przywitał wicestarosta powiatu lidzbarskiego Jarosław Kogut.

Wysłuchano następujących wykładów: ks. prof. dr hab. Andrzej Kopiczko (UWM) – *Duchowieństwo katolickie w diecezji warmińskiej w okresie rządów biskupa Marcina Kromera*; bp Jacek Jezierski – *Przedmiot sporu z luteranami w „Rozmowie dworzanina z mnichem” Marcina Kromera*; prof. dr hab. Stanisław Achremczyk (OBN) – *Indygena bez indygenatu*; dr Danuta Bogdan (OBN) – *Działalność prawodawcza Marcina Kromera na Warmii*; mgr Andrzej Rzempełuch (Muzeum Warmii i Mazur) – *Artystyczne fundacje Marcina Kromera na Warmii*.

W sesji wzięli również udział, jako goście, witani serdecznie, wiceburmistrz Biecza oraz przewodniczący Rady Miasta tegoż grodu³. Przywieźli oni ze sobą krótki amatorski film opowiadający o Bieczu i o miejscach związanych z Marcinem Kromerem. Uczestnicy seminarium obejrzel ten obraz z zaciekawieniem.

Druga część seminarium poświęconego Marciniowi Kromerowi odbyła się w Olsztynie, w dawnym zamku Kapituły Warmińskiej, którym obecnie zarządza również Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie, kierowane przez dyrektora Janusza Cygańskiego. Posiedzenie odbyło się w dawnej kaplicy zamkowej zwanej kromerowską. Wysłuchano następujących przedłożeń: dr hab. Agnieszka Dziuba (KUL) – *Warsztat historiograficzny Kromera. Refleksje nad opisem kłęski bukowińskiej z „De origine et rebus gestis Polonorum libri XXX”*; mgr Zofia Kupińska-Janiec (KUL) – *Epicki sposób kreowania narracji w „De origine et rebus gestis Polonorum libri XXX” Marcina Kromera*; ks. prof. dr hab. Władysław Nowak (UWM) – *Marcin Kromer jako liturgista warmiński i jego wpływ na reformę liturgiczną w Polsce po Soborze Trydenckim*; s. dr hab. Ambrozja Kalinowska, prof. UWM – *Korespondencja Stanisława Hozjusza z Marcinem Kromerem*; dr Irena Makarczyk (UWM) – *Kromeriana w spuściznie ks. prof. Alojzego Szorca*; dr Aleksander Małecki (UAM w Poznaniu) – *Recepcja dzieł Marcina Kromera*.

Po wykładach odbyła się krótka dyskusja, podczas której przypomniano, że w Olsztynie odbyło się sympozjum kromeriańskie w 1989 r.⁴ W zbiorach Archi-

³ Zob. *Marcin Kromer w 500 rocznicę urodzin*, Biecz 2012.

⁴ Zob. *Studia Warmińskie* 26 (1994).

wum Państwowego w Olsztynie znajdują się dokumenty z czasu rządów na Warmii biskupa Kromera dotyczące Ornety oraz Dobrego Miasta.

Każdy segment twórczości i działalności biskupa Marcina Kromera wymaga dalszych badań i publikacji. Potrzebne jest także krytyczne wydanie jego dzieł i korespondencji.

bp Jacek Jezierski
Olsztyn

Sprawozdanie z V konferencji naukowej z serii „Aktualne problemy wymiaru sprawiedliwości” na temat „Środki prawne kreowania wizerunku sądów w społeczeństwie”, Lublin, 4 grudnia 2012 r.

„Środki prawne kreowania wizerunku sądów w społeczeństwie” – wokół tak sformułowanego tematu debatowali uczestnicy konferencji naukowej zorganizowanej w Lublinie przez Katedrę Postępowania Cywilnego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej KUL we współpracy z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury.

Piąta już konferencja z serii „Aktualne problemy wymiaru sprawiedliwości” dotyczyła istotnego dla funkcjonowania władzy sądowniczej zagadnienia, jakim jest kreowanie wizerunku sądów i sędziów.

Konferencja zgromadziła bardzo wielu uczestników, przedstawicieli różnych ośrodków naukowych, prawników, socjologów, dziennikarzy, sędziów, rzeczników prasowych sądów oraz liczną reprezentację studentów.

Uczestnicy konferencji rozważali czy obecny wizerunek sądów i sędziów jest wystarczająco dobry, czy też wymaga poprawy? Czy istnieją przepisy prawa, które nakładają obowiązki na sądy i sędziów dotyczące kreowania ich wizerunku w społeczeństwie oraz czy regulacje te są właściwe i kreują adekwatne sposoby ochrony prawnej wizerunku sądów. Starali się udzielić odpowiedzi na pytanie, czy prawny obowiązek ochrony dobrego wizerunku instytucji państwa demokratycznego, w tym sądów, ma szeroko pojęta prasa oraz na ile ochrona tegoż dobrego wizerunku może stanowić granicę prawa do krytyki instytucji państwowych.

Obrady podzielono na dwie sesje oraz panel dyskusyjny „Praktyka kreowania wizerunku sądów”, w którym głos zabrali rzecznicy prasowi Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie – SNSA Marek Zalewski oraz Sądu Okręgowego w Lublinie – SSO Artur Ozimek, a także red. TVP Anna Kurzepa i prof. Jacek Dąbała z Wydziału Nauk Społecznych KUL.